

ÇUKUR*

BERRİN KARAKAŞ, 1975 yılında doğdu. İlk kitabı *Sidre* (öyküler) 2004 yılında yayımlandı. Yayımlanan diğer kitapları: *Tül* (öyküler, 2005), *Hayalhane* (roman, 2007), *Üç Noktalar Sarayı* (roman, 2010) *Ada'nın Saçları* (çocuk kitabı, 2015).

*SEL YAYINCILIK / ROMAN

***SEL YAYINCILIK**

Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

<http://www.selyayincilik.com>
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

***SEL YAYINCILIK: 888**
ISBN 978-975-570-902-4

ÇUKUR

Berrin Karakaş

Roman

© Berrin Karakaş, 2017
© Sel Yayıncılık, 2017

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Selahattin Özpabalıyıklar
Kapak görseli ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Kasım, 2017

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: I 1931

Berrin Karakaş

Çukur

Roman

Mikail

Niyazi efendinin hac hediyesi Kâbeli saat “Allah” fısıldadığında, gün günün aynıken gün nedir bilmeyen, zamanı gök sanan, mermer sanan Elmas, gözlerini titrek yayladan aldı. Eşikte, taş duvarların seriniyle bahçenin sıcaklığı arasında salınan fersiz tüle yapışmış, ölü gibi bekleşen karasineklerin ortasına koydu. Şimdi gelirler...

Altıparmak Dağları, eteklerine kurulmuş bir avuç insana gölge edememekten, Teneke Cami'nin kızgın minaresinden öğleyi seslenen İbrahim'in sesi gibi ağlamaklıydı. Dağların ardında savaşın gürültüsü kesildi kesileli, her yeni mevsim gönülsüz ve geç geliyordu eskisi kadar sessiz Çukur'a. Yaz bitmek bilmemişti. Dünya yeniden, sadece bir beklemek yeri idi...

“O beklemek azapsız olsun diye olup bitenlerden biri de beklemektir,” vızıldarken sinekler, titriyordu Elmas bu kesinlik içinde. Anka kadar ağır bir rüya sabah beri içinden çıkmaya çalışıyor, tık tık karnını gagalıyordu: “Bunlar gerçek. Bunlar rüya değil.”

Yaylanın ufkunda yalım yalım yanıyordu gerçek. Güneş gözüne saldırırken seçilmiyordu; Rukiye miydi o uzakta kara kara titreyen, Asiye miydi yanındaki, Meryem ebe miydi önlerinde koşturan?

Kimseler yoktu uzakta. Yakında vardı ne varsa. Kargaların içini oyduğu güvercine inip kalkan sinekler azalmıştı. Dut ağacının dibine düşmüş yavru serçenin vücutçuğunu kemiren kurtçuklar çoğalmıştı. Pencerenin kenarında kurumuş kalmış

akrebin kuyruğunu parça parça yuvalarına taşıyıp bitirmişti karıncalar. Günlerdir baktıkları gözüne batarken, çekingen bir misafirmişçesine bahçe kapısının önünde bitivermiş ayçiçeği gibi büktü boynunu. Sanki her şey ağır ağır ölüyordu.

İçindeki ölmüyordu bir. Ne yiyor ne içiyordu da ölmüyordu. Küfrü inattı. Meryem ebenin, Asiye'nin, Rukiye'nin ölüm getireceğini sezmiş, kudurmuştu sabah beri. Dönüp duruyor, çatır çatır tekmeler savuruyor, savaş ediyordu ölümle.

Tekmeler nefesini keserken, saçlarını eline doladığı gibi, yüzünü camın yüzüne iteledi nene: "Bak bak, iyice bak. Aha o kuşun akrebin leşinin yanına bebene de koy da, kurt böcek kemirirken bak! Yazık, yazık. Nasıl kıyacaksın? Yüreğin nasıl el verecek?"

"Gömeceğim," dedi Elmas. Karşı duvarda saati çevrelemiş ölü hayvan başlarına baktı. Cam gözlerini gözlerine dikmiş, dik dik bakıyorlardı. Ayının ciğeri kuyunun dibinden, geyiğin kalbi çitin kökünden, tilkinin dili derenin belinden ah ederken, yerin dibine girdi utancından. Tuttu çıkardı nene: "Hepsinin günahu vebali Celal'in boynunadır. Sen ne etmişsin? Götürmüş gömmüşün Celal'in çekip aldıklarını."

"Hepsinin içini nerelere gömmüşüm biliyorum. Kazar çıkarırım tek tek," dedi Elmas, rahatlattı içini.

"Bilirim bilirim," dedi nene, derin derin iç çekti: "Bir kendi dilini nereye gömdüğünü bilmezsin."

Kikirdedi Elmas. "Dilim açılsın diye yedirdiğin bülbülün dilini de gömdüm. Yutar gibi yapıp ağzıma saklamıştım. Sonra gittim çınarın dibine tükürdüm. Bitimsiz zelzelede anam ölürken doğduğum çınarın dibine gömdüm," dedi.

"İyi halt etmişsin. Zaten kırk tanesini de yutsan açılmazdı ağır ağzın senin. Ama ananın sesini bir kerecik duyaydın, böyle olmazdın. Anasının sesini bilmeyen suyun, rüzgârın, ateşinkini de bilmez. Duyar da bilmez," dedi nene. Hiddetini oracığa gömüp, şefkatle belletti: "Evlat toprağa koymak tilkinin dilini,

geyiğin kalbini gömmeye benzemez a kızım. Ah Elmasım, insan insanın ölüsünü niye toprağa salar, ateşlere atar sanırsın. Sen daha ne görmüş, ne yaşamışsın. Ben daha el kadarken gördüm insan ölüsünün kurdunu, böceğini. Kokusu burnumdan ayrılmıyor. Sen savaşı bu dağların ardından bildin yalnız. Yalnız sesini duydun, Çukur'un yüzüne vurup duran kızılını gördün. Ben susuzlukta hayvan kanıyla karılmış kızıl ekmele doydum. Çocuk başıma, savaşın içinden geçip de geldim bu Çukur'a. Ne ölüler bıraktım yollarda, ne ölümsüz ruhların sesinden buldum yolunu..."

Her zaman anlattığı hikâyenin gölgesinde, her zamanki gibi uykuya dalarken nene, çocukluğundan beri dinlemekten usanmış hikâyeye Elmas'ın da başı önüne düşmüştü. Uykunun ağırlığıyla gölgeler gibi kısıлып kendine kapanmıştı ki, boşluk çekiverdi bacağından, uyandırdı.

Aylardır sedirde hep aynı köşede otura otura açtığı çukuru- na iyice yerleştiğinde, kısacık uykusuna sığılmış rüyanın neşesi duruyordu yüzünde. Rüyada tutunduğu dal kopuyor, derede sürüklene sürüklene, çın çın, pır pır ölüyordu. "İçimdeki de öyle şen ölsün, duvardaki hayvanlar gibi başkasının elinden ölmesin," dilerken, sedirin altına saklanmış nene, ayağından çekip bağırdı: "Yeter uyudun yeter! Kaldırıp başını bi bakmaz mı insan geldiler mi, göründüler mi! Merakî!"

Başını kaldırdığında, yakına gelmişti duvar. Bir şeye çok yakından baktığında nasıl buğulanırsa öyle buğulanıvermişti. Ne saat, ne saatin altında mushaf, ne saatin üstünde tüfek vardı. Tek seçebildiği hayvanların av olmak ve avlanmak gözleriydi. Bir zamanlar orman gibi atan çürümüş, toprak olmuş kalpleri, macun, elyaf, saman dolu capcanlı başlarının nispetinde, yıllardır duvarda asılı kalmanın kederine bürünmüş ölümsüz zamanın buruk atışını paylaşıyor, Elmas'ı ava çağırıyorlardı.

Nene ağzını karnına bastırmış, çok eskilerden dinlediği paslı sesler çıkarıyordu boğuk boğuk: "Avcılığın başlangıcı av gibi

görünüp avını uçuruma koşturur. Sonra tam zamanında durup, koşturmaya devam eden hayvanların ölüsünü yarın dibinden toplamaktır. Tüfek icat olunca amma, ava giden insan av olmağını unuttu...”

“Uçurumun yanından uzanan keçi yolu yok daha. Kara zift var. İnsanlara da hayvanlara da geçmek yasak. Avcıya av gibi uçurumdan atlamaktan başkası kalmamış...” dedi Elmas. Kapının yanında bekçi gibi dimdik duran tekesi Cincin’in kömürden gözlerine baktı. Keçi sürüsünden geriye bir Cincin kalmıştı. Derisini yüzerken Elmas’a tutturduğu tekeyi doldurup, kapının yanına dikmişti Celal; nene ölünce sattığı sürüden hatıra, Elmas’a hediye.

Celal koca koca elleriyle nasıl koparmışsa hayvanların dillerini, öyle salsalsa şimdi elini boğazından aşağı, karnında dönüp duranı çıkarıp alamaz mıydı? Sıyırılmaz mıydı kendini kendinden? Tek eksiği bir saçma yarasıydı. Ruhunun çıkıp gideceği bir delikti de, Celal daha ava gitmemeye yemin verdiğinden beri, tüfeği de tahnitleri kadar ölü, içi boş uzanıyordu duvarda.

Tüfeğin boş kara bakışlarında gezdirirken gözünü, “Allah’ın verdiği canı bir Allah alır...” fısıldadı nene. Yan gözle Elmas’a baktı. Ölü hayvanlarla göz gözeyken, hayvanların içi gibi boşalıyordu nenenin kelâmı anlamundan. Fısır fısır tespih gibi çektiği “Allah’ın verdiği canı bir Allah alır,” sünmüş, yere yığılmıştı. Tilki, geyik ve ayı cam gözlerini parlatmış, ölümlerini seriyorlardı üzerine.

İlk tilkiyi getirmişti Celal bahçeye. Ölüsünü sürüklerken, tüfek kadar boyuyla tilkiden az büyüktü. Tilki Celal’den ağırdı. Elleri ayakları pençe gibiydi, kendi kendini kapmaya hazır kartal gibiydi Celal. Çocuk gibi değildi, yüzüne gözüne bir büyüklük gelmişti. Omuzlarına bir genişlik, bacaklarına bir kalınlık. Yüzünün önüne bir karanlık... Tilkinin başını duvara astığında, türküleri gibi çekilmişti dilinden can sıkıntısı. Oğlan çocukları dolmuştu tüfeğinin yanına. Onlar bahçedeysen, Elmas içeride

olacaktı. Bu evde artık nenenin sözü değil, Celal'in sözü geçecekti. Öksüz köksüz küfürleriyle, emirleriyle iz sürecekti Celal. Artık kazları, ördekleri, keklikleri doldurmayacak, büyük hayvanların peşine düşecekti...

Ayı başını sürüklediği gün, Celal'in peşinde ormanı görmüştü Elmas; kana bulanmış, kıpkırmızı, kök kök sökülmiş geliyordu. İçinden bir şeyler sökülür gibi parça parça kan sızıyordu bacaklarının arasından Elmas'ın. Ayının başını tutmaktan, koşup aybaşısını neneye söyleyememişti. Ayının tepesinde açtığı delikten macun iteliyordu Celal. Beyni göz boşluklarından, ağızından, kulaklarından sızarken hayvanın, öğürüyordu Elmas. "Sıkı tut," diyordu Celal, "Nefesini bile tut. Durdur kanını. Ölü taklidi yap ölünün başında. Hayvanın ruhu canlı olduğunu, içini aldığını anlarsa eve dadanır. Bırakmaz başımızı. Hele ayı intikamını ne eder eder alır. Atadır. Kazı, ördeği doldurmaya benzemez."

Benzememişti. Ayının başı duvara asıldığında, büyümüştü Elmas. Nene geç gelen kanın sonunda gelişine derin bir nefes alıp tokadı patlattığı gibi yüzüne, müjdeleyivermişti: "Kadın oldun daha, çocukluktan çıktın." Kadınlık demek ki çocukluktan çıkmaktı. Oyunları bitirmek...

Celal tüfeğiyle oyuna devam ederken, Elmas'a sıkı sıkı tutmak kalmıştı ölü hayvanları. Sırtüstü yatırıldıklarında, boğazlarından göbeklerine yarıldıklarında, derileri sıyrıldığında, dilleri, ciğerleri, bağırsakları, beyinleri, kalpleri sökülürken korkmamak, titrememek kalmıştı.

Geyiğin başını duvara astığında, tüfeğini de duvara asmıştı Celal. Sıkı sıkı tutamadığından ayının başını Elmas, titremeden bakamadığından, ayı intikamını almış, Celal geyiğin canını alırken geyik de Celal'in sağ elinin işaretparmağını almıştı. Şu dünyada işaret edecek hiçbir şey kalmamıştı Celal'e. Parmağı oluk oluk kanarken, köpekler gibi uluyordu kapıda. Yaşamın insanın içindeki kudretli akışına şaşakalmış, tulumbadan çekilen su gibi fişkıran kana bakakalmıştı Elmas.